14/01/2025

Ιεροσολύμων Θεόφιλος: Ο Μέγας Βασίλειος να πρεσβεύει υπέρ της ειρήνης

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Με την ευχή και τις πρεσβείες προς τον Μέγα της Καππαδοκίας, Άγιο Βασίλειο τον Ουρανοφάντορα, για κατάπαυση του πυρός στην Γάζα και την δοκιμαζόμενη από πολέμους Μέση Ανατολή, πραγματοποιήθηκε η τελετή Κοπής της Βασιλόπιτας στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

Το απόγευμα της Δευτέρα, 31 Δεκεμβρίου 2024/13 Ιανουαρίου 2025, παραμονή της εορτής του Μεγάλου Βασιλείου, κατά το παλαιό εορτολόγιο, έλαβε χώρα στην αίθουσα τελετών του Πατριαρχείου η κοπή της Βασιλόπιτας από τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλο.

Στην τελετή παρέστησαν η αντιπρόσωπος του Ελληνικού Γενικού Προξενείου στα Ιεροσόλυμα κ. Άννα Μάντικα και τα μέλη του Προξενείου, Αγιοταφίτες Αρχιερείς

και Ιερομόναχοι, Ιεροδιάκονοι, μοναχοί, μοναχές και μέλη της Ελληνικής παροικίας και της Αραβοφώνου Κοινότητος των Ιεροσολύμων.

“Αίσιο, ειρηνικό και ευλογημένο το Νέον Έτος”

Κατά την προσφώνησή του ο Προκαθήμενος της Σιωνίτιδος Εκκλησίας αναφέρθηκε στην έννοια του χρόνου κατά την ορθόδοξη χριστιανική πατερική ερμηνεία ενώ ευχήθηκε το έτος 2025 να είναι ειρηνικό καθώς οι πολεμικές συγκρούσεις δοκιμάζουν την Γάζα και την Μέση Ανατολή. *“Ὅθεν τήν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Λόγῳ καί Σωτῆρι ἡμῶν, ἑορτάζοντες ἀνατολήν τοῦ Νέου Ἐνιαυτοῦ τῆς τοῦ Κυρίου χρηστότητος, ἱκετεύσωμεν τόν ἅγιον τῆς Καππαδοκίας ἱεράρχην Βασίλειον τόν Μέγαν, ἵνα πρεσβεύῃ τῷ σαρκί περιτμηθέντι Κυρίῳ καί Θεῷ ἡμῶν ὑπέρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἰδιαιτέρως τῆς δοκιμαζομένης ὑπό τοῦ πολέμου Γάζης καί τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, οὐ μήν ἀλλά καί ὑπέρ παύσεως τῶν διχοστασιῶν, «ἵνα μη ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι» (Α΄ Κορ. 12,25) τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας”,* ευχήθηκε.

Η προσφώνηση του Πατριάρχη Ιεροσολύμων:

«Αὐτός [ὁ Θεός] γάρ μοι ἔδωκε τῶν ὄντων γνῶσιν ἀψευδῆ εἰδέναι σύστασιν κόσμου καί ἐνέργειαν στοιχείων, ἀρχήν καί τέλος καί μεσότητα χρόνων, τροπῶν ἀλλαγάς καί μεταβολάς καιρῶν, ἐνιαυτῶν κύκλους καί ἀστέρων θέσεις» (Σοφ. Σολ.

7,17-18), λέγει ἡ Σοφία Σολομῶντος.

Ἐκλαμπροτάτη Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος κ. Ἄννα Μάντικα,

Σεβαστοί ἅγιοι Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ὁ πάσης Δημιουργός τῆς κτίσεως, ὁ καιρούς και χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος Κύριος ὁ Θεός ἡμῶν, συνήγαγεν πάντας ἡμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ τόπῳ τοῦ παλαιφάτου ἡμῶν τῶν Ρωμαιορθοδόξων Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἵνα διπλῆν ἑορτήν ἑορτάσωμεν· τήν μνήμην τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου διά τῆς πρός τιμήν αὐτοῦ, κοπῆς τῆς ἐπωνύμου αὐτοῦ Βασιλόπιττας ἐξ ἑνός καί τῆς εἰσόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ, τοῦ νέου ἔτους δηλονότι, τῆς χρηστότητος Κυρίου ἐξ ἑτέρου.
Ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ὡς λέγει ὁ Σολομών, εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία δύναται νά γνωρίζῃ τήν σύστασιν τοῦ κόσμου καί τῶν στοιχείων αὐτοῦ, ἰδιαιτέρως τήν ἔννοιαν τοῦ χρόνου τοῦ διακρινομένου εἰς ἀρχήν καί τέλος καί μεσότητα. Οὔτε εἰς μακρότητα ἡμερῶν, ἀλλ' οὔτε καί εἰς ποσότητα δύναται νά προσδιορισθῇ ὁ χρόνος κατά τό παράγγελμα τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου, ἐπικαλουμένου τόν ψαλμῳδόν: «Ἓν δέ τοῦτο μή λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρᾳ παρά Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καί χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία», (Β΄ Πτρ. 3,8).

Ἀποτελεῖ γεγονός ἀναντίρρητον, ὅτι ὁ προσδιορισμός τοῦ χρόνου εἰς παρόν, μέλλον καί παρελθόν, ἀπησχόλησε τήν διάνοιαν τῶν σοφῶν τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' εἰς μάτην, καί τοῦτο, διότι ὁ χρόνος εἶναι κτιστός, τοὐτέστιν δημιούργημα τῆς ἀρρήτου σοφίας τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐκ μή ὄντων τά πάντα παραγαγών εἰς τό εἶναι, ὡς λέγει καί ὁ ὑμνῳδός τῆς Ἐκκλησίας: «τόν ἐκ μή ὄντων τά πάντα σοφῶς, καινουργήσαντα Κτίστην, καί διεξάγοντα, τῶν καιρῶν τάς ἐλίξεις βουλήματι, ὑμνεῖτε καί ὑπερυψοῦτε, αὐτόν εἰς τούς αἰῶνας».

Ἡ ἐκ τῶν ἁγνῶν αἱμάτων τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐνσάρκωσις καί ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοὐτέστιν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ μόνος ἐξουσιαστής τοῦ ἱστορικοῦ χρόνου καί τοῦ πληρώματος αὐτοῦ, ὡς κηρύττει ὁ Κύριος λέγων: «οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὕς ὁ Πατήρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ» (Πρξ. 1,7). Ἑρμηνεύοντες τούς Κυριακούς τούτους λόγους, ὁ μέν ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης λέγει: «ὁ Πατήρ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ τούς χρόνους ἔθετο, ἀπό τῶν χρόνων δέ καί πάντα τά ἐν τῷ χρόνῳ γεγεννημένα νοοῦμεν εἶναι Πατρί ὑπεξούσια». Ὁ δέ Μέγας Ἀθανάσιος ἐπισημαίνει λέγων: «τήν περί τοῦ πάντων τέλους ὥραν ὡς μέν Λόγος γινώσκει, ὡς δέ ἄνθρωπος ἀγνοεῖ· ἀνθρώπου γάρ ἴδιον τό ἀγνοεῖν καί μάλιστα ταῦτα». Καί κατά τόν ἅγιον Κύριλλον Ἀλεξανδρείας: «οὐ περιεργάζεσθαι χρῆναι τά λίαν ἀπόρρητα καί ἐν Θεῷ κεκρυμμένα καί διά τούτων ἐδίδασκε ὁ Κύριος».

Ὄντως ὁ προσδιορισμός τῆς ἔννοιας τοῦ χρόνου καί δή τῆς ἐναλλαγῆς αὐτοῦ, ἀποτελεῖ ἔργον ἀπόρρητον καί ἐν Θεῷ τῷ ποιητῇ τῶν πάντων κεκρυμμένον, ὡς κηρύττει καί ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τά πάντα, τά ἐν οὐρανοῖς καί τά ἐπί γῆς, τά ὁρατά καί τά ἀόρατα ... τά πάντα δι' αὐτοῦ καί εἰς αὐτόν ἔκτισται», (Κολ. 1,16).

Διό καί ὁ Μέγας Βασίλειος εἰς τάς «Ὁμιλίας εἰς τήν Ἑξαήμερον» αὐτοῦ λέγει: «ὅτι δε ἔδει λοιπόν τόν κόσμον τοῦτον ἐπεισαχθῆναι τοῖς οὖσι ... συμφυής ἄρα τῷ κόσμῳ ... ἡ τοῦ χρόνου διέξοδος ὑπέστη, ἐπειγομένη ἀεί καί παραρρέουσα καί μηδαμοῦ παυομένη τοῦ δρόμου, ἤ οὐχί τοιοῦτος ὁ Χρόνος, οὗ τό μέν παρελθόν ἠφανίσθη, τό δέ μέλλον οὔπω πάρεστι, τό δέ παρόν πρίν γνωσθῆναι διαδιδράσκει

τήν αἴσθησιν;». [Καί ἁπλούστερον· Καί ὅταν πλέον ἦλθεν ἡ ὥρα νά εἰσαχθῇ εἰς τά ὄντα καί ὁ κόσμος αὐτός ... τότε ἐκτίσθη ὡς βάσις ἡ ροή τοῦ χρόνου σύμφυτος μέ τόν κόσμον ... μία ροή πού συνεχῶς ἐπείγεται καί τρέχει παραπλεύρως πρός αὐτά, καί πουθενά δέν τερματίζει τόν δρόμον της. Ἤ μήπως ὁ Χρόνος δέν εἶναι κάτι, τοῦ ὁποίου τό μέν παρελθόν ἐξηφανίσθη, τό δέ μέλλον ἀκόμη δέν ἐνεφανίσθη, τό δέ παρόν πρίν καλά-καλά γίνῃ ἀντιληπτόν διαφεύγει ἀμέσως ἀπό τά χέρια τῆς αἰσθήσεως;»].

Κατά τόν ἅγιον Ἰωάννην τόν Δαμασκηνόν, «Ὁ Θεός ἐκ τοῦ μή ὄντος εἰς τό εἶναι παράγει καί δημιουργεῖ τά σύμπαντα, ἀόρατα τέ καί ὁρατά, καί τόν ἐξ ὁρατοῦ καί ἀοράτου συγκείμενον ἄνθρωπον». Κατά δέ τόν θεῖον Παῦλον, «Ὁ Θεός ... ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὅν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καί τούς αἰῶνας ἐποίησεν» (Ἑβρ. 1,1-2).

Ἑρμηνεύων τόν Παύλειον τοῦτον λόγον ὁ Θεοδώρητος Κύρου λέγει: «Ὁ γάρ αἰών οὐκ οὐσία τίς ἐστιν, ἀλλ' ἀνυπόστατον χρῆμα συμπαρομαρτοῦν τοῖς γεννητήν ἔχουσι φύσιν ... Αἰών ἐστι τό τῇ κτιστῇ φύσει παρεζευγμένον διάστημα. Τῶν αἰώνων ποιητήν εἴρηκε τόν Υἱόν, ἀΐδιον αὐτόν εἶναι διδάσκων καί παιδεύων ἡμᾶς, ὡς ἀεί ἦν παντός οὐτινοσοῦν ὑπερκείμενος χρονικοῦ διαστήματος. Οὕτω περί τοῦ Θεοῦ Πατρός ἡ Παλαιά Γραφή λέγει· ὁ ὑπάρχων πρό τῶν αἰώνων, ἀντί τοῦ ὁ ἀεί ὤν». [Καί ἁπλούστερον· «ὁ αἰών δέν εἶναι κάποια οὐσία ἀλλά πρᾶγμα ἀνυπόστατον, τό ὁποῖον συνοδεύει τά ὄντα τά ἔχοντα κτιστήν φύσιν ... Αἰών εἶναι τό διάστημα, τό ὁποῖον εἶναι συνδεδεμένον μέ τήν κτιστήν φύσιν. Ἡ Γραφή εἶπε τόν Υἱόν (τοῦ Θεοῦ) ποιητήν τῶν αἰώνων. Αὐτός εἶναι ἀΐδιος διδάσκων ἡμᾶς ὅτι ἦταν πάντοτε ὑπερκείμενος παντός χρονικοῦ διαστήματος»].

Ὁ δέ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἐπισημαίνει λέγων: «Αἰών οὐκ ἦν μετρητός, ἀλλά τό συμπαρεκτινόμενον τοῖς ἀϊδίοις οἷον τι χρονικόν κίνημα καί διάστημα· καί κατά μέν τοῦτο εἷς αἰών ἐστι, καθό καί λέγεται ὁ Θεός αἰώνιος ... Θεόν δέ εἰπών δῆλον ὅτι τόν Πατέρα λέγω καί τόν μονογενῆ αὐτοῦ Υἱόν, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καί τό Πνεῦμα αὐτοῦ τό Πανάγιον, τόν ἕνα Θεόν ἡμῶν».

Ὁ ἱστορικός ἀνθρώπινος Χρόνος προσλαμβάνει νέαν σημασίαν μέ τήν ἐνσάρκωσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, «γνωρίσαντος ἡμῖν τό μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατά τήν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος ἐν αὐτῷ» (Ἐφ. 1,9). Ἑρμηνεύοντες τόν Παύλειον τοῦτον λόγον, ὁ μέν ἱερός Χρυσόστομος λέγει: «πλήρωμα τῶν καιρῶν ἡ παρουσία αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) ἦν», ὁ δέ Θεοφύλακτος λέγει: «εἰς οἰκονομίαν καί διοίκησιν καί κατάστασιν», τοὐτέστιν εἰς διευθέτησιν καί ὀργάνωσιν τοῦ οἴκου αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ), ὅστις ἐστίν ἡ Ἐκκλησία. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὖσα τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ τοῦ μή ὄντος ἐκ τοῦ κόσμου τούτου (Ἰω. 8,23), ἀλλά ὄντος καί δρῶντος ἐν τῷ ἱστορικῷ χρόνῳ, ἑορτάζει τό γεγονός τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ χρόνου πνευματικῶς, δηλαδή ἐν τῷ πνεύματι τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Οἰκονομίας, καθώς ἡ Γραφή λέγει: «καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καί ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδού νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, ἰδού νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β΄ Κορ. 6,2 / Ἡσ. 49,8).

Ὁ μόνος τρόπος λοιπόν κατανοήσεως τοῦ Χρόνου δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τήν δύναμιν καί τόν φωτισμόν τῆς γνώσεως τοῦ μυστηρίου τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, κατά τό ὁποῖον (Εὐαγγέλιον) ὁ Χρόνος αὐτοῦ κατανοεῖται ὡς ἡ διάβασις «ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου» εἰς «τόν μέλλοντα κόσμον», τήν καινήν, κατά Παῦλον, κτίσιν. «Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ καινή κτίσις· τά ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδού γέγονε καινά τά πάντα» (Β΄ Κορ. 5,17). Τόν καινόν τοῦτον χρόνον τόν ὄντα σύμφυτον τῷ Χριστῷ, κατά τήν ἀνθρωπότητα, κατανοῶμεν κατά τήν συμμετοχήν μας εἰς τό μυστήριον τῆς μυστικῆς Εὐλογίας, τῆς θείας δηλονότι Εὐχαριστίας κατά τήν ὁποίαν κατοικεῖ ὁ Χριστός ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν (πρβλ. Ἐφ. 3,17), καί ὁ χρόνος γίνεται καιρός.

Ὁ νῦν καιρός τῆς ἐναλλαγῆς τοῦ Χρόνου, ἔνθα «τό μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας» (Β΄ Θεσ. 2,7) καί «πᾶς ὁ ποιῶν τήν ἁμαρτίαν καί τήν ἀνομίαν ποιεῖ, καί ἡ ἁμαρτία ἐστιν ἡ ἀνομία» (Α΄ Ἰω. 4) ἀφ' ἑνός· Καί σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης δοκιμάζεται ἀπό πολέμους, σεισμούς, λοιμούς, καταποντισμούς καί πῦρ ἄσβεστον ἀφ' ἑτέρου, καλούμεθα, ἵνα ἔλθωμεν εἰς ἑαυτόν ἀκούοντες εἰς τήν προτροπήν τοῦ θεσπεσίου Παύλου λέγοντος: «Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μή ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσί» (Ἐφ. 5,15-16), «καί διά πάσης προσευχῆς καί δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντί καιρῷ ἐν Πνεύματι» (Ἐφ. 6,18).

Ὅθεν τήν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Λόγῳ καί Σωτῆρι ἡμῶν, ἑορτάζοντες ἀνατολήν τοῦ Νέου Ἐνιαυτοῦ τῆς τοῦ Κυρίου χρηστότητος, ἱκετεύσωμεν τόν ἅγιον τῆς Καππαδοκίας ἱεράρχην Βασίλειον τόν Μέγαν, ἵνα πρεσβεύῃ τῷ σαρκί περιτμηθέντι Κυρίῳ καί Θεῷ ἡμῶν ὑπέρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἰδιαιτέρως τῆς

δοκιμαζομένης ὑπό τοῦ πολέμου Γάζης καί τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, οὐ μήν ἀλλά καί ὑπέρ παύσεως τῶν διχοστασιῶν, «ἵνα μη ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι» (Α΄ Κορ. 12,25) τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Μετά δέ τοῦ ὑμνῳδοῦ εἴπωμεν: «Ὁ πάσης δημιουργός τῆς κτίσεως, ὁ καιρούς καί χρόνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος, εὐλόγησον τόν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου Κύριε, φυλάττων ἐν εἰρήνῃ καί ἑνότητι τήν Ἐκκλησίαν σου, τήν Γεραράν Ἁγιοταφιτικήν ἡμῶν Ἀδελφότητα, τό εὐσεβές χριστεπώνυμον ἡμῶν ποίμνιον, τήν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ καί τό εὐσεβές ἔθνον καί γένος τῶν Ρωμαίων – Ὀρθοδόξων, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου καί σῶσον ἡμᾶς» Ἀμήν.

Εὐλογημένον, καρποφόρον, μεστόν ἀγαθωσύνης καί εἰρήνης ἐπί γῆς τό νέον ἔτος 2025!»

Ακολούθως εψάλησαν τα Απολυτίκια της Περιτομής του Χριστού «Μορφήν αναλλοιώτως ανθρωπίνην προσέλαβες..» και του Μεγάλου Βασιλείου «εις πάσαν την γην εξήλθεν ο φθόγγος σου και ο Μακαριώτατος ευχήθηκε αίσιο, ειρηνικό και ευλογημένο το Νέον Έτος και έκοψε την πίτα και διένειμε αυτή σε όλους.

Οι μαθητές της Πατριαρχικής Σχολής έψαλαν παραδοσιακά κάλαντα από όλη την Ελλάδα και τα Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα του Παναγίου Τάφου «εμείς η νέα γενεά του Παναγίου Τάφου...» και «Αρχιμηνιά και Αρχιχρονιά...» και ακολούθως εισήλθαν για τα κάλαντα και στις οικίες των Αγιοταφιτών Πατέρων κατά το έθιμο.